

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2010. november 9.*

A C-296/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Amtsgericht Stuttgart (Németország) a Bírósághoz 2010. június 16-án érkezett, 2010. május 31-i határozatával terjesztett elő az előtte

Bianca Purrucker

és

Guillermo Vallés Pérez

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J.N. Cunha Rodrigues tanácselnök, A. Arabadjiev, A. Rosas (előadó), U. Löhmus és A. Ó Caoimh bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: N. Jääskinen,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel a Bíróság elnökének 2010. július 15-i határozatára, amellyel az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23a. cikke, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 104a. cikke első bekezdésének megfelelően a jelen ügy gyorsított eljárásban történő elbírálását rendeli el,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. szeptember 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- B. Purruker képviselőjében B. Steinacker Rechtsanwältin,
- a német kormány képviselőjében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében J. M. Rodríguez Cárcamo, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues és B. Beaupère-Manokha, meghatalmazotti minőségben,

- az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében F. Penlington, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.) értelmezésére vonatkozik.

- 2 E kérelmet a B. Purrucker és G. Vallés Pérez között a fiuk, Merlín feletti felügyeleti jog tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 2201/2003 rendelet előzményét képezi a házassági ügyekben és a házastársaknak a közös gyermekekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. május 29-i 1347/2000/EK tanácsi rendelet (HL L 160., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 209. o.). Az 1347/2000 rendeletet hatályon kívül helyezte a 2201/2003 rendelet, amelynek hatálya szélesebb körre terjed ki.

- 4 A 2201/2003 rendelet (12), (16), valamint (21) preambulumbekzdése kimondja:

„(12) Ezen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek alapvető érdekeinek figyelembevételével alakítják ki, különösen a fizikai közelség alapján. Ez azt jelenti, hogy a joghatóságot mindenekelőtt a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam szerint kell megállapítani, kivéve azokat a bizonyos eseteket, amikor megváltozik a gyermek tartózkodási helye, vagy ha a szülői felelősséget gyakorlók között megállapodás jön létre.

[...]

- (16) E rendelet nem gátolja meg valamely tagállam bíróságait abban, hogy sürgős esetekben ideiglenes intézkedéseket – köztük védelmi intézkedéseket – hozzanak az adott tagállamban található személyek vagy vagyon tekintetében.

[...]

(21) A tagállamokban meghozott határozatok elismerését és végrehajtását a kölcsönös bizalom elvére kell alapozni, és az elismerés megtagadásának jogalapját a szükséges minimális szinten kell tartani.”

5 A 2201/2003 rendelet 2. cikke értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

1. »bíróság«: a tagállamok valamennyi, az 1. cikk alapján az e rendelet hatálya alá tartozó ügyekben joghatósággal rendelkező hatósága;

[...]

4. »határozat«: a [...] szülői felelősségre vonatkozó határozat, amelyet egy tagállam bírósága mond ki, függetlenül a határozat elnevezésétől, ideértve az ítéletet vagy végzést;

[...]

7. »szülői felelősség«: egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján [helyesen: alapján] gyakorol. A szülői felelősség magában foglalja a felügyeleti jogot és a látogatási jogot is;

[...]

9. »felügyeleti jog«: a gyermek gondozásával kapcsolatos jogok és kötelességek, és különösen a gyermek tartózkodási helye meghatározásának joga;

[...]”

- 6 E rendelet 8. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Egy tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, aki a bíróság megkeresésékor az adott tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.”

- 7 A 2201/2003 rendeletnek „A bíróság megkeresése” című 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Egy bíróság megkeresettnek tekintendő:

- a) az eljárást megindító irat, illetve azzal egyenértékű irat bírósághoz történő benyújtásának időpontjában, amennyiben a kérelmező ezt követően nem mulasztja el az alperes részére történő kézbesítés érdekében számára előírt intézkedések megtételét;

vagy

- b) amennyiben az iratot a bírósághoz való benyújtás előtt kell kézbesíteni, abban az időpontban, amikor azt a kézbesítésért felelős hatóság megkapja, feltéve hogy a kérelmező a későbbiekben nem mulasztja el az iratnak a bírósághoz történő benyújtása érdekében számára előírt intézkedések megtételét.”

- 8 E rendelet 17. cikke értelmében:

„Amennyiben valamely tagállam bíróságához olyan keresetet nyújtanak be, amely tekintetében e rendelet értelmében nem rendelkezik joghatósággal, és amely tekintetében e rendelet értelmében más tagállam bírósága joghatósággal rendelkezik, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát.”

- 9 Az említett rendelet 19. cikkének (2) és (3) bekezdése előírja:

„(2) Amennyiben azonos jogalpból származó, ugyanarra a gyermekre vonatkozó szülői felelősséggel kapcsolatos eljárást különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatóságának megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.

(3) Amennyiben az elsőként megkeresett bíróság joghatóságát megállapítják, a később megkeresett bíróság az előbbi bíróság javára megállapítja saját joghatóságának hiányát.

Ebben az esetben az a fél, aki a később megkeresett bíróságnál indított eljárást, azt az elsőként megkeresett bíróságnál is megindíthatja.”

- 10 Ugyanezen rendeletnek az „Ideiglenes intézkedések, beleértve a védelmi intézkedéseket is” című 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Sürgős esetben e rendelet rendelkezései nem gátolják a tagállam bíróságait abban, hogy az e tagállam joga szerint alkalmazható ideiglenes intézkedéseket – a védelmi intézkedéseket is beleértve – hozzanak a területükön található személyek vagy vagyontárgyak tekintetében, akkor is, ha a rendelet szerint más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal az ügy érdemében.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések hatályukat veszítik, ha az e rendelet szerint az érdemi ügyet tekintve joghatósággal rendelkező tagállam bírósága megtette az általa megfelelőnek ítélt intézkedéseket.”

- 11 A 2201/2003 rendelet 21. és azt követő cikkei a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkoznak. Így az említett 21. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a valamely tagállamban hozott határozatot a többi tagállamban külön eljárás nélkül elismerik.
- 12 A 2201/2003 rendelet 24. cikke előírja, hogy az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bíróságának joghatósága nem vizsgálható felül.

Az alapügy tényállása és a folyamatban lévő eljárások

- 13 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, a C-256/09. sz. Purrucker-ügyben 2010. július 15-én hozott ítéletben (EBHT 2010., I-7353. o.) leírt tényállásból és a Bírósághoz a kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott eljárási iratokból kitűnik, hogy a német állampolgárságú B. Purrucker 2005 közepén Spanyolországba költözött a Németországban született, spanyol állampolgárságú G. Vallés Pérezhez. Kapcsolatukból 2006. május 31-én két koraszülött ikergyermek született, egy fiú: Merlín és egy lány: Samira. G. Vallés Pérez elismerte a gyermekeket. Mivel a szülők együtt éltek, a felügyeleti jogot a spanyol jog szerint közösen gyakorolják. A gyermekek német és spanyol állampolgársággal is rendelkeznek.
- 14 Mivel B. Purrucker és G. Vallés Pérez kapcsolata megromlott, B. Purrucker a gyermekeivel vissza kívánt térni Németországba, míg G. Vallés Pérez ezt először ellenezte. 2007. január 30-án a felek közjegyző előtt – bíróság általi jóváhagyás esetén végrehajtható okiratnak minősülő – megállapodást kötöttek, amely értelmében B. Purrucker Németországba költözik a gyermekekkel.

- 15 Samira nevű gyermekük a fellépő komplikációk és egy sebészeti beavatkozás szükségessége miatt az elutazásra kitűzött napon nem hagyhatta el a kórházat. B. Purruker ezért fiával, Merlínnel utazott Németországba 2007. február 2-án. Az alapeljárás felei között vitatott, hogy G. Vallés Pérez e sajátos körülmények között is egyetértett-e azazal, hogy B. Purruker elutazzon Merlínnel.
- 16 A családtagok tartózkodási helye B. Purruker 2007. február 2-i elutazása óta változatlan.
- 17 Az alapeljárás felei között három eljárás van folyamatban:
- az első Spanyolországban a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial előtt, amely ideiglenes intézkedések elrendelésére irányul, és amelyet G. Vallés Pérez kezdeményezett. Nem kizárt, hogy bizonyos feltételek mellett ezt az eljárást az ügy érdemére vonatkozó eljárásnak lehet tekinteni, amelynek tárgyát a Merlín és Samira feletti felügyeleti jog odaítélése képezi;
 - a második Németországban, amelyet G. Vallés Pérez kezdeményezett, és amelynek tárgya a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial 2007. november 8-i, ideiglenes intézkedések elrendeléséről szóló ítéletének végrehajthatóvá nyilvánítása, amely eljárás keretében a fent hivatkozott Purruker-ügyben hozott ítélet született, és
 - a harmadik Németországban, amelyet B. Purruker kezdeményezett, és amelynek tárgyát az ugyanezen gyermekek feletti felügyeleti jog odaítélése képezi. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet ezen eljárás keretében terjesztették elő.

A Spanyolországban a gyermekek feletti felügyeleti joggal kapcsolatos ideiglenes intézkedések elrendelése iránt és adott esetben érdemi határozat meghozatala érdekében indított eljárás

- 18 G. Vallés Pérez, aki a 2007. január 30-i közjegyző előtt kötött megállapodást a továbbiakban nem tekintette magára nézve kötelezőnek, 2007 júniusában ideiglenes intézkedések elrendelése, és különösen a gyermekek, Samira és Merlín feletti felügyeleti jog odaítélése iránti eljárást kezdeményezett a Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial előtt.
- 19 Az ügyben 2007. szeptember 26-án tartottak tárgyalást. B. Purrucker írásbeli észrevételeket nyújtott be, és a tárgyaláson képviseltette magát.
- 20 2007. november 8-i ítéletében a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial megállapította joghatóságát, és sürgős és ideiglenes intézkedéseket rendelt el, különösen a gyermekek feletti felügyeleti joggal kapcsolatban. Ezen ítéletet 2007. november 28-án kijavították.
- 21 Az iratokban található információkból megállapítható, hogy a spanyol jog szerint amennyiben a jogvita érdemi elbírálására vonatkozó kérelem előterjesztése előtt ideiglenes intézkedések iránti kérelmet terjesztenek elő, amely alapján ezen ideiglenes intézkedések elrendelésére kerül sor, az ideiglenes intézkedések joghatása csak akkor marad fenn, ha a jogvita érdemi elbírálása iránti kereseti kérelmet az ideiglenes intézkedések elrendelésétől számított harminc napon belül benyújtják.

- 22 G. Vallés Pérez egy 2008 januárja körüli – pontosan nem meghatározott és a kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott iratokból nem megállapítható – időpontban az ügy érdemére vonatkozó keresetlevelet terjesztett elő a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial előtt. B. Purrrucker állítása szerint ez a keresetlevél elkészült.
- 23 2008. október 28-i ítéletében a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial állást foglalt a 2201/2003 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének értelmében vett „elsőként megkeresett bíróság” meghatározásának kérdésében. E bíróság hangsúlyozza, hogy a 2007. november 8-i ítéletében már megállapította joghatóságát, és megismétli az ez utóbbi ítéletben hivatkozott, kapcsolóelveket alátámasztó különböző tényeket. E bíróság megjegyzi, hogy 2007. június 28-án helyt adott a gyermekek feletti felügyeleti jogra vonatkozó ideiglenes intézkedések iránti kérelemnek. Mivel a német bíróságot csak 2007 szeptemberében kereste meg az anya, a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial álláspontja szerint ő maga minősül az „elsőként megkeresett bíróságnak”, ezért a 2201/2003 rendelet 16. cikkének megfelelően megállapítja saját joghatóságát az ügy elbírálására.
- 24 2010. január 21-i ítéletében a B. Purrrucker fellebbezése folytán eljáró Audiencia Provincial de Madrid (Spanyolország) helybenhagyta a 2008. október 28-i ítéletet. A fellebbezés tárgyában eljáró bíróság megállapítja, hogy a 2201/2003 rendelet 16. cikke alkalmazásában az első kérelem a spanyol jog alapján a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial előtt előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem, amely megelőzte a német bíróságnál előterjesztett keresetet. Ezzel szemben a 2201/2003 rendeletnek a B. Purrrucker által hivatkozott 20. cikke, noha alkalmazandó a jelen eljárásban, nem határoz meg semmiféle joghatósági szabályt, az kizárólag a biztosítási intézkedések elfogadására vonatkozik sürgősség esetén, míg a joghatóság, amely a jelen ügy tárgyát képezi, e rendelet 19. cikkében előírt szabályok alapján határozható meg. E megoldás áll továbbá összhangban a joghatóságról szóló alkotmányos törvény (Ley Orgánica del Poder Judicial) 22. cikke (3) bekezdésének rendelkezéseivel.

A Németországban a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial 2007. november 8-i ítélete végrehajthatóságának megállapítása iránt indított eljárás

- 25 Ez az az eljárás amelynek keretében a fent hivatkozott Purrucker-ügyben hozott ítélet született. G. Vallés Pérez először többek között azt követelte, hogy Merlín nevű gyermekét adják vissza neki, és elővigyázatosságból keresetet indított a Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial 2007. november 8-i ítéletének végrehajthatóvá nyilvánítása iránt. Később elsődlegesen ezen ítélet végrehajthatóvá nyilvánítását kérte. Következésképpen az Amtsgericht Stuttgart 2008. július 3-i határozatával, valamint az Oberlandesgericht Stuttgart (Németország) – jogorvoslat alapján eljárva – 2008. szeptember 22-i határozatával az említett ítéletet végrehajthatóvá nyilvánította.
- 26 A B. Purrucker által előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálása keretében a Bundesgerichtshof (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé. A fent hivatkozott Purrucker-ügyben hozott ítéletében a Bíróság azt a választ adta, hogy a 2201/2003 rendelet 21. és azt követő cikkeiben foglalt rendelkezések nem alkalmazhatók a felügyeleti joggal kapcsolatos, az e rendelet 20. cikkének hatálya alá tartozó ideiglenes intézkedésekre.
- 27 A fent hivatkozott Purrucker-ügyben hozott ítéletének 76. pontjában a Bíróság kiemelte különösen, hogy ha az ideiglenes intézkedéseket hozó bíróságnak az ügy érdemével kapcsolatos, a 2201/2003 rendelet szerinti joghatósága nem derül ki egyértelműen a meghozott határozatból, vagy e határozat e bíróságnak az ügy érdemével kapcsolatos joghatóságát illetően nem tartalmaz minden félreérthetőségtől mentes, az e rendelet 8–14. cikke szerinti joghatósági okok valamelyikére történő utalásban megnyilvánuló indokolást, megállapítható, hogy e határozatot nem az e rendeletben előírt joghatósági szabályoknak megfelelően hozták meg.

A Németországban a felügyeleti jog odaítélése iránt indított eljárás

- 28 B. Purrucker 2007. szeptember 20-án az ügy érdemi elbírálására irányuló keresetet indított az Amtsgericht Albstadt (Németország) előtt, amelyben azt kérte, hogy a bíróság a Merlin és Samira feletti kizárólagos felügyeleti jogot neki ítélje oda. E keresetet csak 2008. február 22-én közölték az alperessel egy tértivevényes ajánlott levélben. Az alperes azonban már korábban tudomást szerzett e keresetről, csakúgy mint a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial.
- 29 Többek között az Amtsgericht Albstadt 2007. szeptember 25-i és 2008. január 9-i határozatából kitűnik, hogy e bíróság álláspontja szerint B. Purrucker kérelmének nem volt esélye arra, hogy annak helyt adjanak. Ugyanis mivel a szülők nem voltak házasok, és úgy tűnik, hogy nem született nyilatkozat a közös felügyeleti jogról, és mivel a 2007. január 30-i közjegyző előtt kötött megállapodás nem értelmezhető ilyen nyilatkozatként, a gyermekek feletti kizárólagos felügyeleti jog B. Purruckert illette meg, így nem szükséges a felügyeleti jog odaítéléséről szóló határozatot hozni. Az Amtsgericht Albstadt emellett utalt a Spanyolországban folyamatban levő eljárásra is.
- 30 2008. március 19-i határozatával az Amtsgericht Albstadt joghatóság hiánya miatt elutasította a B. Purrucker által előterjesztett kérelmet a Samirára vonatkozó részében. E határozatot az Oberlandesgericht Stuttgart 2008. május 5-én helybenhagyta. Határozatában az Oberlandesgericht Stuttgart megállapította, hogy e gyermek szokásos tartózkodási helye születése óta Spanyolországban van. E bíróság álláspontja szerint a 2201/2003 rendelet 9. cikke nem alkalmazandó a jelen ügy tényállására, és az ugyan ezen rendelet 15. cikkében előírt feltételek sem teljesültek.
- 31 Az Amtsgericht Albstadt egy másik, 2008. március 19-i határozatával a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i

Hágai Egyezmény (a továbbiakban: 1980. évi Hágai Egyezmény) 16. cikke alapján felüggesztette a Merlín feletti felügyeleti joggal kapcsolatos eljárást. Ezt az eljárást 2008. május 28-án B. Purrucker kérelmére folytatták, mert G. Vallés Pérez ezen időpontig nem terjesztett elő az 1980. évi Hágai Egyezményen alapuló visszavitel iránti kérelmet. G. Vallés Pérez ilyen kérelmet később sem terjesztett elő.

- 32 A G. Vallés Pérez által a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial 2007. november 8-i ítéletének végrehajtása iránt előterjesztett kérelem miatt a felügyeleti joggal kapcsolatos eljárást a nemzetközi családjog területére tartozó egyes jogintézmények végrehajtásáról szóló törvény (Gesetz zur Aus- und Durchführung bestimmter Rechtsinstrumente auf dem Gebiet des internationalen Familienrechts) 13. §-a alapján az Amtsgericht Stuttgart (Németország) elé utalták.
- 33 B. Purrucker 2008. július 16-án a fiúgyermekre, Merlínre vonatkozó kizárólagos felügyeleti jogot, illetve másodlagosan a gyermek tartózkodási helyének meghatározásához való kizárólagos jogot számára megítélő ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő az Amtsgericht Stuttgarthoz a 2201/2003 rendelet 20. cikke alapján. Ennek háttéréül többek között az orvosi gyógykezelés során felmerült problémák szolgáltak. Az Amtsgericht Stuttgart 2008. július 28-i határozatával a kért intézkedést a 2201/2003 rendelet 20. cikke szerinti sürgősség hiánya miatt elutasította. E bíróság megállapította különösen, hogy a gyermek édesapja jogán a spanyol társadalombiztosítás hatálya alá tartozik, és szükség esetén elrendelhető az egészségbiztosítási kártyájának az édesanya részére történő átadása.
- 34 A kérdést előterjesztő bíróság által a Bírósághoz benyújtott eljárás iratokból kitűnik, hogy 2008 augusztusában, szeptemberében és októberében az Amtsgericht Stuttgart az ügy érdemi elbírálásával kapcsolatban előtte folyamatban levő eljárásban több alkalommal és különböző eszközökkel – így például az Európai Igazságügyi Hálózat (EIH) spanyol összekötő bírójának közvetítésével – megkísérelt kapcsolatba lépni a Juzgado de Primera Instancia de San Lorenzo de El Escorialal annak kiderítése

érdekében, hogy előtte is van-e folyamatban az ügy érdemére vonatkozó eljárás. Erőfeszítései azonban nem vezettek eredményre.

- 35 2008. október 28-án az Amtsgericht Stuttgart határozatot fogadott el, amelyben ismerteti azokat a lépéseket, amelyeket a spanyol összekötő bírónál megtett, és megállapítja, hogy nem kapott választ a Juzgado de Primera Instancia de San Lorenzo de El Escorialtól. E határozatban a feleket felszólította arra, hogy szolgáltatassanak információkat és bizonyítékokat először is az apa által Spanyolországban előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem benyújtásának időpontjával, másodszor a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial 2007. november 8-i ítéletének közlésével és harmadszor az ügy érdemi elbírálása iránti kérelemnek az apa által Spanyolországban történt benyújtásával, valamint e kérelemnek az anyával történt közlésének időpontjával kapcsolatban.
- 36 Szintén 2008. október 28-án a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial elfogadta a jelen ítélet 23. pontjában ismertetett tartalmú ítéletet, amelyben hivatkozik az Amtsgericht Stuttgart neki címzett levelére.
- 37 Az Amtsgericht Stuttgart, miután ismételten nyilatkozattételre hívta fel a feleket, 2008. december 8-án újabb határozatot fogadott el. Ebben megemlíti a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial 2008. október 28-i ítéletét és a B. Purrucker által ezen ítélet ellen benyújtani tervezett keresetet. E bíróság álláspontja szerint ő maga nem dönthet a „elsőként megkeresett bíróság” meghatározásának kérdésében, mivel ez sértené a jogbiztonságot, hiszen két különböző tagállam bíróságai egymásnak ellentmondó határozatokat fogadhatnak el. A kérdést annak a bíróságnak kell eldöntenie, amely először állapította meg a joghatóságát. Következésképpen az Amtsgericht Stuttgart a 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése alapján az eljárást a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial 2008. október 28-i ítéletének jogerőre emelkedéséig felfüggesztette.

- 38 B. Purrucker jogorvoslattal élt az Amtsgericht Stuttgart 2008. december 8-i határozata ellen. Az Oberlandesgericht Stuttgart 2009. május 14-én hatályon kívül helyezte e határozatot, az Amtsgericht Stuttgartot pedig új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az Oberlandesgericht Stuttgart úgy ítélte meg, hogy a bíróságnak magának kell vizsgálnia a joghatóságát, a 2201/2003 rendelet 19. cikke pedig egyik eljáró bíróságnak sem biztosít kizárólagos hatáskört annak meghatározására, hogy melyik volt az elsőként megkeresett bíróság. Az Oberlandesgericht Stuttgart megállapította, hogy a G. Vallés Pérez által 2007 júniusában Spanyolországban benyújtott, a felügyeleti jogra vonatkozó kérelem az ideiglenes intézkedések elrendelése iránti eljárásba illeszkedik, míg a B. Purrucker által 2007. szeptember 20-án Németországban benyújtott, szintén a felügyeleti jogra vonatkozó kérelem az ügy érdemére vonatkozó keresetnek minősül. Az ilyen keresetnek és az ideiglenes intézkedések elrendelése iránti eljárásnak eltérő jogviták, illetve eltérő kérelmek a tárgyai. A két bíróság közötti esetleges pozitív joghatósági összeütközést adott esetben el kell ismerni.
- 39 Az Amtsgericht Stuttgart 2009. június 8-i végzésével ismételtlen tájékoztatást kért a felektől a Spanyolországban indított eljárás állásáról, és nyilatkozattételre hívta fel őket annak lehetőségével kapcsolatban, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 104b. cikke alapján előzetes döntéshozatalra irányuló kérelmet intézzen a Bírósághoz az elsőként megkeresett bíróság meghatározása érdekében.
- 40 Az Amtsgericht Stuttgart 2009. október 19-i végzésével egyezséget javasolt a feleknek, amely értelmében vagy a közös felügyeleti jog fenntartása mellett közösen határozzanak arról, hogy Merlín B. Purruckernél, Samira pedig G. Vallés Péreznél rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, vagy közös megegyezés alapján kérelmezzék azt, hogy a Merlín feletti felügyeleti jogot B. Purruckernek, a Samira feletti felügyeleti jogot pedig G. Vallés Péreznek ítéljék oda. A javaslatot azonban a felek nem fogadták el.

- 41 2010. január 13-án az Amtsgericht Stuttgart a felek részvételével zajló tárgyalást tartott, amelyen G. Vallés Pérez az ügyvédje képviselte. Megegyezést vagy a felek álláspontjának közeledését nem sikerült elérni.
- 42 2010. január 21-én az Audiencia Provincial de Madrid a B. Purrrucker által előterjesztett fellebbezés alapján eljárva a jelen ítélet 24. pontjában említett ítéletet hozta. E 2010. január 21-i ítéletet G. Vallés Pérez német ügyvédjének levelében közölték az Amtsgericht Stuttgarttal.

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 43 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban az Amtsgericht Stuttgart kifejti, hogy álláspontja szerint miért nem merülnek fel ésszerű kétségek azt illetően, hogy Merlin 2007. szeptember 21-én, azaz az e gyermek feletti felügyeleti jog odaítélése iránti kérelem B. Purrrucker által történő előterjesztésének időpontjában Németországban rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel.
- 44 E bíróság álláspontja szerint a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial a 2201/2003 rendelet 10. cikke alapján nem rendelkezett azon az alapon folyamatosan joghatósággal 2007. szeptember 21-ig, hogy a családtagok korábbi közös szokásos tartózkodási helye Spanyolországban volt, mivel a fiúgyermeknek a B. Purrrucker által megvalósított, Spanyolországból Németországba történt elvitelének jogellenessége nem valószínű, és nem is bizonyított. A közjegyző előtt kötött 2007. január 30-i megállapodás, továbbá az, hogy ténylegesen nem nyújtottak be a 2201/2003 rendeletnek az 1980. évi Hágai Egyezményvel összefüggésben értelmezett 11. cikkén alapuló visszavitel iránti kérelmet, a gyermeknek az említett rendelet

2. cikkének 11. pontja értelmében vett jogellenes elvitele ellen szól. Egyébiránt a Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial sem e rendelkezésre alapítja joghatóságát.

⁴⁵ Az Amtsgericht Stuttgart emlékeztet arra, hogy a 2201/2003 rendelet 16. cikke értelmében egy bíróság megkeresettnek tekintendő az eljárást megindító irat e bírósághoz történő benyújtásának időpontjában, amennyiben a kérelmező ezt követően nem mulasztja el az alperes részére történő kézbesítés érdekében számára előírt intézkedések megtételét.

⁴⁶ Az Amtsgericht Stuttgart kifejti, hogy a 2007. szeptember 20-i keresetlevelet az Amtsgericht Albstadthoz 2007. szeptember 21-én nyújtották be, azt azonban az alapeljárás alperese részére csak 2008. február 22-én kézbesítették olyan okokból, amelyekért B. Purrucker nem volt felelős, és amelyek e bíróságnak az alapeljárás felei Samira nevű lánya feletti felügyeleti joggal kapcsolatos intézkedések elfogadására vonatkozó nemzetközi joghatóságának vitatásából eredtek.

⁴⁷ A 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy valamely tagállam azon bíróságának joghatósága, amelyhez elsőként nyújtanak be valamely gyermekre vonatkozó szülői felelősséggel kapcsolatos keresetet, megelőzi egy másik tagállam azon bíróságának joghatóságát, amelyhez később nyújtanak be azonos jogalaptól származó, ugyanarra a gyermekre vonatkozó keresetet. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint azon jogvita tárgya, amelynek keretében 2007 júniusában a spanyol bíróság előtt ideiglenes intézkedés iránti eljárást indítottak, megegyezik a német bíróság előtt 2007 szeptemberében előterjesztett, az ügy érdemi elbírálására vonatkozó kereset alapjául szolgáló jogvita tárgyával. Mindkét eljárás tárgya ugyanis az ugyanazon közös gyermekre vonatkozó szülői felelősséggel kapcsolatos bírósági intézkedések

elrendelése iránti kérelem. Mindkét esetben mindkét fél azt kéri, hogy kizárólagos felügyeleti jogot ítéljenek meg számára. A két eljárás felei azonosak.

- 48 Valamely eljárás időbeli elsőbbsége a 2201/2003 rendelet 16. cikke alapján ítélandó meg. Az Amtsgericht Stuttgart azonban emlékeztet arra, hogy e rendelkezés szövege nem tesz különbséget aszerint, hogy érdemi vagy ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárásról van-e szó. Ez a 2201/2003 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének hatályával kapcsolatos különböző jogi álláspontok kialakítását teszi lehetővé.
- 49 A Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial és az Audiencia Provincial de Madrid jogértelmezése szerint a spanyol bíróság a 2201/2003 rendelet 16. cikke és 19. cikkének (2) bekezdése értelmében már akkor megkeresettnek tekintendő, ha ideiglenes intézkedés hozatala iránti kérelmet nyújtanak be. Az ideiglenes intézkedés hozatalára irányuló eljárás eljárásjogi egységet képez a később indított érdemi eljárással. Az ideiglenes intézkedés azonban *ipso iure* hatályát veszti, ha az elrendeléséről szóló végzés kézbesítését követő 30 napon belül nem kezdeményeznek érdemi eljárást.
- 50 A Oberlandesgericht Stuttgart 2009. május 14-i végzése szerint azonban a 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése nem az érdemi eljárás és az ideiglenes intézkedés iránti eljárás közötti összefüggésre vonatkozik, mivel ezen eljárások tárgya eltérő még akkor is, ha a gyermek feletti felügyeleti joggal kapcsolatos határozat joghatásai megegyeznek függetlenül attól, hogy azt ideiglenes intézkedés iránti vagy érdemi eljárás keretében hozták-e. Ezt az értelmezést szintén alátámasztja az, hogy a 2201/2003 rendelet 21. és azt követő cikkei nem alkalmazandók az említett rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedésekre.

51 Ilyen körülmények között az Amtsgericht Stuttgart az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) Alkalmazandó-e a [2201/2003] rendelet 19. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezés, ha a szülői felelősség rendezése iránt az egyik fél által először megkeresett tagállami bíróságot csak ideiglenes intézkedés hozatala céljából, míg a másik fél által később ugyanazon tárgyban megkeresett másik tagállambeli bíróságot az ügy érdemében történő határozathozatal céljából keresték meg?

- 2) Akkor is alkalmazandó-e a rendelkezés, ha az ideiglenes intézkedés hozatalára irányuló külön eljárás keretében valamely tagállamban hozott határozat a [2201/2003] rendelet 21. cikke értelmében valamely másik tagállamban nem ismerhető el?

- 3) Egy tekintet alá kell-e venni a [2201/2003] rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében valamely tagállami bíróság külön ideiglenes intézkedés okán történő megkeresését az ügy érdemében történő megkereséssel, ha ezen állam nemzeti eljárásjoga szerint e bíróságot az ügy érdemének rendezése iránt meghatározott időn belül az eljárásjogi hátrányok elkerülése érdekében ismét meg kell keresni?”

A Bíróság előtti eljárás

- 52 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában az Amtsgericht Stuttgart a Bíróság eljárási szabályzata 104b. cikke alapján kérte az előzetes döntéshozatal iránti kérelem gyorsított eljárásban történő elbírálását, emellett javasolta, hogy e kérelmet ugyanazon összetételű tanács bírálja el, mint amely a Bundesgerichtshof által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet is elbírálta. Az Amtsgericht Stuttgart 2010. július 1-jei levelében pontosította kérelmét, és kifejtette, hogy e kérelem nem az eljárási szabályzat 104b. cikkének, hanem 104a. cikkének alkalmazására irányult.
- 53 A Bíróság elnöke 2010. július 15-i végzésével e kérelemnek helyt adott.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 54 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó-e, ha a szülői felelősség rendezése iránt az egyik fél által először megkeresett tagállami bíróságot csak ideiglenes intézkedés elrendelése céljából, míg a másik fél által később ugyanazon tárgyban megkeresett másik tagállambeli bíróságot az ügy érdemében történő határozathozatal céljából keresték meg. A második kérdés e rendelkezésnek az e rendelet 21. cikke szerint nem elismerhető, ideiglenes intézkedéseket elrendelő határozatra történő alkalmazására, míg a harmadik kérdés az említett rendelkezésnek az olyan, ideiglenes intézkedések elrendelésére irányuló eljárásra történő alkalmazására vonatkozik, amely esetlegesen az érdemi eljáráshoz kapcsolódhat.

55 E kérdéseket együttesen kell megvizsgálni.

A felek észrevételei

56 A Bíróság előtt két álláspontot fejtettek ki.

57 Egyfelől B. Purrucker, a német kormány és az Európai Bizottság álláspontja az, hogy nincs perfüggőség az olyan érdemi eljárás esetén, amely ideiglenes intézkedések elrendelésére irányuló, és határozathozatalt eredményező eljárással párhuzamosan van folyamatban, még akkor sem, ha ez utóbbi eljárás eljárásjogi egységet alkothat az érdemi határozathozatal iránti keresettel, amennyiben azt a törvényben előírt határidőn belül terjesztik elő. Minden eljárást önálló egységként kell vizsgálni, és a perfüggőség véget ér, amint határozat születik.

58 Ennek hiányában – hangsúlyozza a német kormány – a gyermek szokásos tartózkodási helyének megváltozása annak ellenére nem lenne figyelembe vehető, hogy a 2201/2003 rendelet az ilyen változást tekintetbe veszi, ami ellentétes lenne e rendelet arra irányuló céljával, hogy a gyermekhez legközelebb eső bíróság dönthessen a szülői felelősségről. Egyébiránt az ideiglenes intézkedések elrendelésére irányuló és határozathozatalt eredményező eljárással párhuzamosan folyamatban lévő érdemi eljárás perfüggőségének elfogadása arra kötelezné a később megkeresett bíróságot, hogy az elsőként megkeresett bíróság tagállami jogát vizsgálja arra vonatkozóan, hogy az ideiglenes intézkedések elrendelése esetén az érdemi eljárás továbbra is folyamatban van-e. Végül a német kormány a bírósági joghatóság felek általi szabad meghatározásának („forum shopping”) kockázatára hívja fel a figyelmet, amennyiben a sürgősségre lehet hivatkozni annak érdekében, hogy valamely bíróság megállapítsa

a joghatóságát, sürgős ideiglenes intézkedéseket rendeljen el, és az érdemi kérelem elbírálását is elvégezhesse.

- 59 Másfelől a cseh, a spanyol és a francia kormány álláspontja szerint az eljárás jellege – vagyis az, hogy ideiglenes intézkedés iránti vagy érdemi eljárásról van-e szó – nem érinti a 2201/2003 rendelet 19. cikkének alkalmazását. A francia kormány utalva Sharpston főtanácsnoknak a fent hivatkozott Purruker-ügyre vonatkozó indítványának 130. pontjára hangsúlyozza, hogy e rendelet általában véve nem tesz különbséget egyrészt a végleges vagy érdemi határozatok, másrészt az ideiglenes határozatok között legyen szó akár az említett rendelet 1. és 2. fejezetéről, akár annak az elismerésről szóló 3. fejezetéről. A releváns szempont tehát az, hogy a két elbírálás alatt levő kérelem ugyanarra a tárgyra vonatkozik, és azonos jogalaptól származik, amely eset akkor áll fenn, ha a két szülő kéri az ugyanazon gyermek feletti felügyeleti jog odaítélését, függetlenül attól, hogy ezt ideiglenes intézkedésként vagy érdemi határozat hozatalával kéri.
- 60 A Bíróság alapokmánya 23. cikkének értelmében vett valamennyi, írásbeli észrevételt benyújtó érdekelt álláspontja az, hogy nem áll fenn perfüggőség, amennyiben a kérelmek egyike a 2201/2003 rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedések elrendelésére irányul, vagy amennyiben az elsőként megkeresett bíróság már elrendelt e rendelkezés értelmében vett bizonyos ideiglenes intézkedéseket.
- 61 A Bizottság azonban hangsúlyozza, hogy a később megkeresett bíróság számára nehéz meghatározni azt, hogy az ideiglenes intézkedéseket az ügy érdemi elbírálására joghatósággal rendelkező bíróság fogadja-e el, vagy a 2201/2003 rendelet 20. cikke értelmében vett ideiglenes intézkedésekről van-e szó. A Bizottság ezért támogatja a német kormány által előadott álláspontot, miszerint az ideiglenes intézkedés iránti eljárás önálló eljárás, amely az ilyen intézkedéseket elrendelő határozat elfogadásával véget ér. A Bizottság ugyanakkor elismeri, hogy ezen elvtől el kell térni abban az

esetben, amikor a nemzeti jog előírja a felperes számára azt, hogy az érdemi eljárás megindítása előtt ideiglenes intézkedés iránti eljárást kezdeményezzen.

- 62 Az észrevételeket előterjesztő érdekeltek többsége kifejtette, hogy jóllehet a 2201/2003 rendelet 19. cikkében szereplő perfüggőségi szabályok megegyeznek a Dánia, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozásáról szóló, 1978. október 9-i egyezményvel (HL L 304., 1. o. és – módosított szöveg – 77. o.); a Görög Köztársaság csatlakozásáról szóló, 1982. október 25-i egyezményvel (HL L 388., 1. o.); a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozásáról szóló, 1989. május 26-i egyezményvel (HL L 285., 1. o.), valamint az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozásáról szóló, 1996. november 29-i egyezményvel (HL 1997. C 15., 1. o.) módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) 21. cikkében és a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítés: HL 2006. L 242., 6. o.) 27. cikkében foglalt szabályokkal, e különböző jogi szövegek célja és egyéb rendelkezései túlságosan eltérnek egymástól ahhoz, hogy a 2201/2003 rendelettel összefüggésben is alkalmazhatók legyenek a Brüsszeli Egyezmény vagy a 44/2001 rendelet keretében esetlegesen elfogadott megoldások.
- 63 A német kormány hangsúlyozza különösen, hogy a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozó polgári jogi ügyekben az ideiglenes intézkedés csak részjogerővel, míg az érdemi határozat teljes jogerővel bír. A szülői felügyeleti joggal kapcsolatban elfogadott ideiglenes intézkedés esetében azonban nem ez a helyzet, ez utóbbi ugyanis csak alaki jogerővel rendelkezik anyagi jogerővel nem, mivel később új határozat hozható az új körülmények figyelembevételére érdekében. Egyébiránt, amint a Bizottság megállapítja, az ellentmondó határozatokra vonatkozó szabályok eltérnek.

A Bíróság válasza

- 64 A perfüggőségre vonatkozó szabályok célja az Unió belüli gondos igazságszolgáltatási igazgatás érdekében az egyes tagállamok bíróságai előtti párhuzamos eljárásoknak és a határozatok esetlegesen ebből következő összeegyeztethetlenségének az elkerülése (lásd ebben az értelemben a Brüsszeli Egyezmény vonatkozásában a C-116/02. sz. Gasser-ügyben 2003. december 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-14693. o.] 41. pontját, valamint a C-39/02. sz. Mærsk Oil & Gas ügyben 2004. október 14-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-9657. o.] 31. pontját).
- 65 A 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében perfüggőség áll fenn, amennyiben azonos jogalaphól származó, ugyanarra a gyermekre vonatkozó szülői felelősséggel kapcsolatos eljárást különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak. E tekintetben nem szükséges, hogy az eljárás ugyanazon felek között induljon.
- 66 Tekintettel a 2201/2003 rendelet által követett célokra és arra, hogy e rendelet 19. cikkének (2) bekezdése, ahelyett hogy a „perfüggőség” kifejezésre utalna, amint az a tagállamok különböző nemzeti jogrendjeiben használatos, több anyagi feltételt állapít meg a fogalom meghatározás elemeiként, meg kell állapítani, hogy az említett 19. cikk (2) bekezdésében a perfüggőség eseteinek meghatározása érdekében használt fogalmakat önálló fogalmaknak kell tekinteni (lásd ebben az értelemben a Brüsszeli Egyezmény vonatkozásában a 144/86. sz. Gubisch Maschinenfabrik ügyben 1987. december 8-án hozott ítélet [EBHT 1987., I-4861. o.] 11. pontját).
- 67 Az ugyanarra a tárgyra „[ugyanarra a gyermekre] vonatkozó” és „azonos jogalaphól származó” kifejezések jelentését a 2201/2003 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének az összeegyeztethetetlen határozatok megelőzésére irányuló céljára figyelemmel kell meghatározni.

- 68 A Bíróság a Brüsszeli Egyezmény vonatkozásában korábban már kimondta, hogy az eljárás tárgya a kérelem céljával azonosítható (lásd a C-406/92. sz. Tatry-ügyben 1994. december 6-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-5439. o.] 41. pontját). Annak vizsgálata során, hogy két kérelem tárgya megegyezik-e, az egyes eljárások kezdeményezőinek a kereseti kérelmeit kell figyelembe venni (a C-111/01. sz. Gantner Electronic ügyben 2003. május 8-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-4207. o.] 26. pontja). Emellett a Bíróság a „jogalap” fogalmát úgy értelmezte, mint amely magában foglalja a kérelem alapjául felhozott tényállást és jogszabályokat (a fent hivatkozott Tatry-ügyben hozott ítélet 39. pontja).
- 69 Az észrevételeket benyújtó érdekeltek helyesen vélik úgy, hogy nem állhat fenn perfüggőség az említett rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló kérelem és az ügy érdemére vonatkozó kérelem között.
- 70 Amint ugyanis a Bíróság a fent hivatkozott Purrucker-ügyben hozott ítéletének 61. pontjában kifejtette, a 2201/2003 rendelet 20. cikke nem tekinthető érdemi kérdésekkel kapcsolatos joghatóságot biztosító szabálynak.
- 71 Ezenkívül az említett rendelkezés alkalmazása nem zárja ki az ügy érdemére vonatkozó kérelemnek a joghatósággal rendelkező bírósághoz történő benyújtását. A 2201/2003 rendelet 20. cikkének (2) bekezdése megelőzi az e rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedést elrendelő határozat és az ügy érdemi elbírálására joghatósággal rendelkező bíróság által elfogadott határozat közötti bármely ellentmondás kockázatát annak előírásával, hogy az említett rendelet 20. cikkének (1) bekezdése szerinti ideiglenes intézkedések hatályukat veszítik, ha az érdemi ügyet tekintve joghatósággal rendelkező bíróság megette az általa megfelelőnek ítélt intézkedéseket.
- 72 A 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése szerinti perfüggőség ennél fogva csak akkor állhat fenn, ha két vagy több, ugyanarra a tárgyra vonatkozó és azonos

jogalpból származó eljárás van folyamatban különböző bíróságok előtt, és ezen eljárások kezdeményezőinek kérelme az érdemi döntéshozatalra vonatkozó joghatósága miatt megkeresett bíróságtól eltérő tagállamban elismerhető határozat hozatalára irányul.

- 73 E tekintetben nem tehető különbség az e bíróságok előtt kezdeményezett eljárások jellege, azaz aszerint, hogy ideiglenes intézkedés iránti vagy érdemi eljárásról van-e szó. Ugyanis sem a „határozatnak” a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 4. pontja szerinti fogalmából, sem e rendeletnek a bíróság megkeresésére, illetve a perfüggőségre vonatkozó 16. és 19. cikkéből nem következik az, hogy e rendelet ilyen különbséget tenne. Ugyanez vonatkozik az említett rendeletnek a határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezéseire, mint amilyen e rendelet 21. és 23. cikke.
- 74 Előfordulhat továbbá, hogy a nemzeti jog sajátos rendelkezései kötelezővé teszik egyik vagy másik eljárás alkalmazását. Így a Bizottság hivatkozott arra az esetre, amikor a nemzeti jog kötelezővé teszi az ideiglenes intézkedés iránti eljárás megindítását az érdemi eljárás kezdeményezése előtt.
- 75 A jelen ítélet 68. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra és különösen a fent hivatkozott Gantner Electronic ügyben hozott ítéletre tekintettel tehát annak a kérdésnek a megválaszolása a döntő, hogy az elsőként megkeresett bíróság előtt folyamatban lévő eljárás kezdeményezőjének a kérelme e bíróság, mint a 2201/2003 rendelet értelmében az érdemi ügyet tekintve joghatósággal rendelkező bíróság határozathozatalára irányul-e.
- 76 Az e bíróság előtti eljárás kezdeményezője és a később megkeresett bíróság előtti eljárás kezdeményezője kérelmének összehasonlítása alapján ítélni meg ez utóbbi bíróság azt, hogy fennáll-e perfüggőség.

- 77 Amennyiben az elsőként megkeresett bíróságnál előterjesztett kérelem tárgyából és az abban előadott tényállásból nyilvánvalóan megállapítható, hogy e kérelem nem tartalmaz olyan elemet, amely az említett kérelemmel megkeresett bíróságnak a 2201/2003 rendelet értelmében vett, az érdemi ügyre vonatkozó joghatóságát igazolná, a később megkeresett bíróság úgy tekintheti, hogy nem áll fenn perfüggőség.
- 78 Ezzel szemben, amennyiben az eljárás kezdeményezőjének a kérelme vagy az elsőként megkeresett bíróságnál előterjesztett kérelemben előadott tényállás alapján – amely kérelem akár ideiglenes intézkedés iránti kérelem is lehet – megállapítható, hogy azt olyan bíróságnál terjesztették elő, amely első ránézésre joghatósággal rendelkezhet az ügy érdemére vonatkozóan, a később megkeresett bíróságnak a 2201/2003 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése alapján az elsőként megkeresett bíróság joghatóságának megállapításáig fel kell függesztenie az eljárást. A körülményektől függően amennyiben az e rendelet 20. cikkében előírt feltételek fennállnak, a később megkeresett bíróság a gyermek érdekében szükséges ideiglenes intézkedéseket fogadhat el.
- 79 Az ideiglenes intézkedést elrendelő bírósági határozat megléte, anélkül hogy abban utalnának arra, hogy az intézkedést elrendelő bíróság rendelkezik-e joghatósággal az ügy érdemében történő határozathozatalra, nem szolgálhat érdemi kérelem meglétére vonatkozó bizonyítékkul perfüggőségi kifogás alátámasztása érdekében az elsőként megkeresett bíróság joghatóságára és az érdemi kérelemben előadott tényállásra vonatkozó információk hiányában.
- 80 Mindazonáltal a később megkeresett bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia azt, hogy az elsőként megkeresett bíróság határozata, amennyiben ideiglenes intézkedéseket rendel el, csupán egy később, az ügy alaposabb ismeretében és már nem a sürgősségi

határozathozatal körülményei között elfogadott határozat előzménye volt-e. A később megkeresett bíróságnak emellett azt is vizsgálnia kell, hogy az ideiglenes intézkedések iránti kérelem és a később előterjesztett érdemi kérelem eljárásjogi egységet képez-e.

- 81 A nemzeti jogában előírt lehetőségek szerint a később megkeresett bíróság, amennyiben ugyanazon felek között két eljárás van folyamatban, a perfüggőségi kifogásra hivatkozó féltől érdeklődhet az állítólagos eljárásról és a kérelem tartalmáról. Emellett e bíróság, figyelembe véve azt, hogy a 2201/2003 rendelet a bíróságok közötti együttműködésre és kölcsönös bizalomra épül, tájékoztathatja az elsőként megkeresett bíróságot a nála előterjesztett kérelemről, felhívhatja ez utóbbi figyelmét a perfüggőség esetleges fennállására, kérheti ez utóbbit, hogy tájékoztassa az előtte fekvő kérelemmel kapcsolatos információkról, és hogy foglaljon állást a 2201/2003 rendelet értelmében vett joghatóságáról, illetve hogy közöljön vele minden, e tekintetben már elfogadott határozatot. Végül a később megkeresett bíróság tagállamának központi hatóságához fordulhat.
- 82 Amennyiben a később megkeresett bíróság erőfeszítései ellenére e bíróság nem rendelkezik olyan információval, amely igazolhatná azt, hogy egy másik bíróság előtt is keresetet terjesztettek elő, és lehetővé tenné e kérelem tárgyának és jogalapjának meghatározását, továbbá amely többek között a másik megkeresett bíróság 2201/2003 rendelet szerinti joghatóságának bizonyítására irányul, e bíróság a feltett kérdéseire történő válaszok beérkezésére vonatkozó ésszerű várakozási idő elteltét követően köteles elbírálni az elé terjesztett kérelmet.
- 83 Ezen ésszerű várakozási idő tartamát a bíróságnak mindenekelőtt a gyermek érdekeire tekintettel kell meghatároznia. A gyermek alacsony életkora e tekintetben figyelembe veendő szempont (lásd ebben az értelemben a C-195/08. PPU. sz. Rinau-ügyben 2008. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5271. o.] 81. pontját).

- 84 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2201/2003 rendelet célja annak lehetővé tétele, hogy a gyermek alapvető érdekeinek megfelelően a hozzá legközelebbi, és ennél fogva a helyzetét és fejlődését legjobban ismerő bíróság hozhassa meg a szükséges határozatokat.
- 85 Végül hangsúlyozni kell, hogy a 2201/2003 rendelet 24. cikke szerint az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bíróságának joghatósága nem vizsgálható felül. Márpedig az említett rendelet 19. cikkének (2) bekezdése épp azért írja elő, hogy a később megkeresett bíróság perfüggőség esetén köteles felfüggeszteni az eljárást, hogy az elsőként megkeresett bíróság számára lehetővé tegye a joghatóságáról való határozathozatalt.
- 86 A fenti megfontolásokból következik, hogy a feltett kérdésekre a következőképpen kell válaszolni:
- A 2201/2003 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének rendelkezései nem alkalmazandók, amennyiben a szülői felelősség rendezése iránt az elsőként megkeresett tagállami bíróságot csak az e rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedés elrendelése céljából, míg az e rendelet értelmében az ügy érdemét tekintve joghatósággal rendelkező másik tagállambeli bíróságot később ugyancsak a szülői felelősség rendezése iránti kérelemmel keresik meg akár ideiglenes intézkedések, akár érdemi határozathozatal címén.
 - Az, hogy valamely tagállami bíróság előtt ideiglenes intézkedés iránti eljárást kezdeményeznek, vagy hogy ilyen eljárásban határozatot hoznak, és az előterjesztett kérelemből vagy az elfogadott határozatból nem állapítható meg, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel megkeresett bíróság a 2201/2003 rendelet értelmében rendelkezik-e joghatósággal, nem zárja ki szükségképpen azt, hogy – amint adott esetben e tagállam nemzeti joga lehetővé teszi – az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel összefüggő olyan érdemi kérelem is létezik, amely a

megkeresett bíróság e rendelet értelmében vett joghatóságának bizonyítására irányuló információkat tartalmaz.

- Amennyiben a később megkeresett bíróságnak a perfüggőségre hivatkozó félnél, az elsőként megkeresett bíróságnál és a központi hatóságnál történő tájékozódásra irányuló erőfeszítései ellenére a később megkeresett bíróság nem rendelkezik semmi olyan információval, amely alapján meghatározható lenne a másik bíróságnál előterjesztett kereset tárgya és jogalapja, továbbá amely bizonyítaná többek között e másik bíróság 2201/2003 rendelet szerinti joghatóságát, és amennyiben sajátos körülmények miatt a gyermek érdeke a később megkeresett bíróság tagállamától eltérő más tagállamokban elismerhető határozat meghozatalát követeli meg, ez utóbbi bíróság a feltett kérdéseire történő válaszok beérkezésére vonatkozó ésszerű várakozási idő elteltét követően köteles folytatni az eljárást az elé terjesztett kérelem tárgyában. Ezen ésszerű várakozási idő tartamát a gyermeknek a szóban forgó eljárás sajátos körülményei között fennálló alapvető érdekeire tekintettel kell meghatározni.

A költségekről

- ⁸⁷ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 19. cikke (2) bekezdésének rendelkezései nem alkalmazandók, amennyiben a szülői felelősség rendezése iránt az elsőként megkeresett tagállami bíróságot csak az e rendelet 20. cikke szerinti ideiglenes intézkedés elrendelése céljából, míg az e rendelet értelmében az ügy érdemét tekintve joghatósággal rendelkező másik tagállambeli bíróságot később ugyancsak a szülői felelősség rendezése iránti kérelemmel keresik meg akár ideiglenes intézkedések, akár érdemi határozathozatal címén.

Az, hogy valamely tagállami bíróság előtt ideiglenes intézkedés iránti eljárást kezdeményeznek, vagy hogy ilyen eljárásban határozatot hoznak, és az előterjesztett kérelemből vagy az elfogadott határozatból nem állapítható meg, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel megkeresett bíróság a 2201/2003 rendelet értelmében rendelkezik-e joghatósággal, nem zárja ki szükségképpen azt, hogy – amint adott esetben e tagállam nemzeti joga lehetővé teszi – az ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel összefüggő olyan érdemi kérelem is létezik, amely a megkeresett bíróság e rendelet értelmében vett joghatóságának bizonyítására irányuló információkat tartalmaz.

Amennyiben a később megkeresett bíróságnak a perfüggőségre hivatkozó félnél, az elsőként megkeresett bíróságnál és a központi hatóságnál történő tájékoztatásra irányuló erőfeszítései ellenére a később megkeresett bíróság nem rendelkezik semmi olyan információval, amely alapján meghatározható lenne a másik bíróságnál előterjesztett kereset tárgya és jogalapja, továbbá amely bizonyítaná többek között e másik bíróság 2201/2003 rendelet szerinti joghatóságát, és

amennyiben sajátos körülmények miatt a gyermek érdeke a később megkeresett bíróság tagállamától eltérő más tagállamokban elismerhető határozat meghozatalát követeli meg, ez utóbbi bíróság a feltett kérdéseire történő válaszok beérkezésére vonatkozó ésszerű várakozási idő elteltét követően köteles folytatni az eljárást az elé terjesztett kérelem tárgyában. Ezen ésszerű várakozási idő tartamát a gyermeknek a szóban forgó eljárás sajátos körülményei között fennálló alapvető érdekeire tekintettel kell meghatározni.

Aláírások